

การกำหนดราคาสินค้าหรือบริการควบคุม ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้า และบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒

ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันที่มีการค้าขายกันอย่างกว้างขวาง รวมถึงการค้าขายในโลกออนไลน์พบว่าผู้ประกอบการบางรายได้อาศัยช่องว่างของกฎหมายเอาเปรียบผู้บริโภค โดยการไม่ติดป้ายแสดงราคาสินค้าหรือบริการ ส่งผลให้ประชาชนผู้บริโภคไม่สามารถเปรียบเทียบราคาก่อนซื้อสินค้าหรือรับบริการนั้น ๆ ได้ ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒ เป็นต้นมา ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายและเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมในด้านราคาสินค้าและบริการ และมุ่งป้องกันมิให้ราคาสินค้าและค่าบริการสูงขึ้นรวดเร็วเกินสมควร และขณะเดียวกันยังมุ่งให้ปริมาณสินค้ามีเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศด้วย อย่างไรก็ตาม กฎหมายนี้แม้จะมีการตรามาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว แต่ก็ยังไม่เป็นที่ทราบกันอย่างแพร่หลาย และเนื่องจากกฎหมายดังกล่าวเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชน จึงสมควรอย่างยิ่งที่ประชาชนในฐานะผู้บริโภคควรจะได้ศึกษาและเข้าใจกฎหมายดังกล่าว

คอลัมน์ “เกร็ดกฎหมายน่ารู้” ฉบับนี้จึงใคร่ขอเสนอเรื่อง “การกำหนดราคาสินค้าหรือบริการควบคุมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒” เพื่อให้ผู้อ่านได้มีความรู้ความเข้าใจถึงสาระสำคัญของการกำหนดสินค้าและบริการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งการกำหนดสินค้าและบริการตามกฎหมายต่างประเทศ ตามลำดับ ดังนี้

๑. ความเป็นมาของการกำหนดราคาสินค้าและบริการตามกฎหมายไทย

ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ภาคเศรษฐกิจของไทยเป็นการเกษตรกรรมและธุรกิจขนาดเล็กแต่หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง รัฐบาลมุ่งการสนับสนุนไปที่เกษตรกร ซึ่งถือเป็นประชากรส่วนมากของประเทศไทยในช่วงเวลานั้น ทางรัฐบาลจึงต้องออกมาตรการทางกฎหมายเพื่อจัดการการกักตุนสินค้าของธุรกิจเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค คือ พระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พุทธศักราช ๒๔๘๐ และใน พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันการการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. ๒๔๙๐ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการการค้ากำไรเกินควร พุทธศักราช ๒๔๘๐ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้นอย่างมากประกอบกับราคาน้ำมันในตลาดโลกที่สูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้ามีการปรับเพิ่มขึ้น

รัฐบาลในช่วงเวลานั้นจึงได้มีการเสนอให้ตราพระราชบัญญัติป้องกันการค้ำกำไรเกินควร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗ ต่อมากลุ่มธุรกิจชนชั้นกลางเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ การแข่งขันในตลาดและความจำเป็นที่จะต้องมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อใช้ป้องกันการแข่งขัน จึงนำไปสู่การปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว โดยตราเป็นพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. ๒๕๒๒ ขึ้นมา เพื่อควบคุมการกำหนดราคาสินค้าที่ไม่เป็นธรรมและป้องกันการผูกขาดทางเศรษฐกิจ^๑

กระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๔๒ มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาดโดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาดที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีความไม่เหมาะสม เพราะมีสาระเป็นสองส่วน คือ การกำหนดราคาสินค้าและการป้องกันการผูกขาด ซึ่งทั้งสองส่วนมีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมายแตกต่างกัน แต่มีองค์กรที่ทำหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้เพียงองค์กรเดียว ดังนั้น สมควรแยกบทบัญญัติและองค์กรที่ทำหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดราคาสินค้าและการป้องกันการผูกขาดออกจากกัน เพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับบทบัญญัติเดิมในส่วนของ การกำหนดราคาสินค้ายังไม่ชัดเจนและเหมาะสม สมควรปรับปรุงเสียใหม่ให้ชัดเจนขึ้น และได้ตราพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒^๒ ขึ้น โดยแยกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันการผูกขาดมาตราเป็นกฎหมายโดยเฉพาะเพื่อกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้าให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม

๒. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒

๒.๑ บทนิยามที่เกี่ยวข้อง

“ธุรกิจ” หมายความว่า กิจการในทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การบริการ หรือกิจการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

“สินค้า” หมายความว่า สิ่งของที่อาจใช้ในการอุปโภคหรือบริโภค รวมทั้งเอกสาร แสดงสิทธิในสิ่งของ

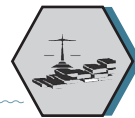
“บริการ” หมายความว่า การรับจัดทำกรงาน การให้สิทธิใด ๆ การให้ใช้หรือ ให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงิน หรือผลประโยชน์อื่น

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน ให้จ่ายแจก โอนสิทธิการครอบครอง สินค้าให้แก่บุคคลอื่น หรือให้บริการ

“ราคา” หมายความว่ารวมถึง ค่าตอบแทนสำหรับการจำหน่ายด้วย

^๑พรชัย วิสุทธิศักดิ์, “พัฒนาการของกฎหมายการแข่งขันทางการค้า (Development of Competition Law), เอกสารประกอบการบรรยาย”, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

^๒ยกเลิกโดยมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.๒ คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ

กำหนดให้มีคณะกรรมการกลางว่าด้วยสินค้าและบริการ เรียกโดยย่อว่า “กกร.” โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๙)

(๑) ประกาศกำหนดให้สินค้าหรือบริการใดเป็นสินค้าหรือบริการควบคุม เพื่อป้องกันการกำหนดราคาซื้อ ราคาจำหน่าย หรือการกำหนดเงื่อนไข และวิธีปฏิบัติทางการค้าอันไม่เป็นธรรม (มาตรา ๒๔)

(๒) กำหนดมาตรการที่ใช้สำหรับสินค้าหรือบริการควบคุม เช่น การกำหนดราคาซื้อหรือราคาจำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุม กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก กำหนดให้แจ้งปริมาณ สถานที่เก็บ ต้นทุน ค่าใช้จ่าย แผนการผลิต แผนการนำเข้า มาในราชอาณาจักร แผนการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร แผนการซื้อ แผนการจำหน่าย แผนการเปลี่ยนแปลงราคาหรือรายการอื่นใดหรือส่วนใดในการจำหน่าย กระบวนการผลิต และวิธีการจำหน่าย สินค้าหรือบริการควบคุมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนดให้มีการเก็บหรือเพิ่มปริมาณการเก็บสำรองสินค้าควบคุมและกำหนดท้องที่และสถานที่ให้เก็บสำรองสินค้าควบคุม ห้ามหรืออนุญาตให้มีการส่งออก ไปนอกหรือนำเข้ามาในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งซึ่งสินค้าควบคุม ห้ามจำหน่าย ให้ใช้เอง ยักยอก หรือเปลี่ยนแปลง ซึ่งสินค้าหรือบริการควบคุมเกินปริมาณที่กำหนด กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการกักตุนสินค้า ควบคุมหรือการครอบครองสินค้าควบคุมเกินปริมาณที่กำหนด กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการกักตุน สินค้าควบคุมหรือการครอบครองสินค้าควบคุมเกินปริมาณที่กำหนด เป็นต้น (มาตรา ๒๕)

(๓) สั่งให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุมแจ้งข้อเท็จจริงเรื่องชื่อ ราคาซื้อ ราคาจำหน่าย มาตรฐาน คุณภาพ ขนาด ปริมาณ น้ำหนักต่อหน่วย รวมทั้งชื่อและปริมาณวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบของสินค้าหรือบริการนั้น และอาจห้ามไม่ให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ซื้อเพื่อจำหน่าย หรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่ายรายนั้นจำหน่ายสินค้าหรือบริการในลักษณะที่ต่างไปจากรายการตามที่แจ้งไว้ (มาตรา ๒๖)

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงราคาสินค้าหรือบริการ (มาตรา ๒๘)

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ถือว่าเป็นการทำให้ราคาต่ำเกินสมควร หรือสูงเกินสมควร หรือทำให้เกิดความปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการ (มาตรา ๒๙ วรรคสอง)

(๖) เข้ากำกับดูแลและสั่งการเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การผลิต หรือการจำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุมมีเพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน

(๗) พิจารณาเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องจากการกระทำอันมีผลกระทบกระเทือนต่อราคา

๓. การกำกับดูแลราคาสินค้าหรือบริการของประเทศไทยกับของต่างประเทศ

๓.๑ การกำกับดูแลราคาสินค้าหรือบริการของประเทศไทย

ประเทศไทยได้ดำเนินการกำกับดูแลราคาสินค้าและบริการโดยได้กำหนดไว้มาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ กล่าวคือกำหนดให้คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ มีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไข ในการแสดงราคา

สินค้าและบริการได้ ซึ่งคณะกรรมการ ฯ ดังกล่าวจะมีการพิจารณาและทบทวนรายการสินค้าที่จะต้องมีการปิดป้ายแสดงราคาสินค้าหรือบริการเป็นประจำอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หากพบว่า สินค้ารายการใด ยังไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในบัญชีรายการที่จะต้องปิดป้ายแสดงราคาก็จะต้องมีการออกประกาศเพิ่มเติมเพื่อให้สินค้านั้น ๆ อยู่ในบังคับต้องปิดป้ายแสดงราคา

นอกจากนี้ ในมาตรา ๒๙ ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการใด ๆ โดยจงใจที่จะทำให้ราคาต่ำเกินสมควร หรือสูงเกินสมควร หรือทำให้เกิดความปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการใด และคณะกรรมการอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ถือว่าเป็นการทำให้ราคาต่ำเกินสมควร หรือสูงเกินสมควร หรือทำให้ปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการใดก็ได้ หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

อย่างไรก็ดี จนถึงปัจจุบันคณะกรรมการ ฯ ยังมีได้ออกหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวมาใช้บังคับ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ผู้บังคับใช้กฎหมายคือพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ที่จะชี้ว่าลักษณะของการกระทำใด ๆ เพียงใด ที่จะมีลักษณะเป็นการกระทำให้ราคาสูงหรือต่ำเกินสมควรหรือทำให้เกิดความปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการ ซึ่งการกำหนดกฎหมายในลักษณะนี้เป็นการกำหนดกฎหมายในลักษณะที่ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจ โดยไม่มีหลักเกณฑ์มายึดถือปฏิบัติโดยตรงว่าการกระทำอย่างไรเป็นการกระทำให้ต่ำเกินสมควรหรือสูงเกินสมควร

นอกจากนี้ ยังมีมาตรการการกำกับดูแลสินค้าควบคุม โดยมาตรา ๓๐ ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดกักตุนสินค้าควบคุม หรือไม่นำสินค้าควบคุมที่มีไว้เพื่อจำหน่ายออกจำหน่าย หรือเสนอขายตามปกติ หรือปฏิเสธการจำหน่าย หรือประวิงการจำหน่ายหรือการส่งมอบสินค้าควบคุม โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลธุรกิจบริการควบคุม โดยมาตรา ๓๑ ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการควบคุมหยุดการให้บริการตามปกติ หรือปฏิเสธการให้บริการ หรือประวิงการให้บริการ โดยไม่มีเหตุอันสมควร

อย่างไรก็ดี ในเรื่องการแสดงราคาและรายละเอียดเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าและบริการนั้น เนื่องจากปัจจุบันได้มีการซื้อขายสินค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือระบบออนไลน์กันอย่างกว้างขวาง คณะกรรมการ ฯ จึงได้มีประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ฉบับที่ ๔๙ พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง การแสดงราคาและรายละเอียดเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าและบริการผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือออนไลน์ ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้ใช้บังคับในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ (๕) และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีสาระสำคัญคือ กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งได้แก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าหรือบริการผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือออนไลน์ต้องแสดง

๑. ราคาสินค้า
๒. ค่าบริการ เช่น ค่าจัดส่งทางไปรษณีย์
๓. ประเภท ชนิด ลักษณะ ขนาด น้ำหนักของสินค้าหรือบริการ

๔. รายละเอียดของสินค้าหรือบริการ

๕. กรณีมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกเหนือจากราคาจำหน่ายสินค้าหรือบริการที่แสดงไว้ตามข้อ ๑ - ๔ ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องแสดงค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ชัดเจน ครบถ้วนและเปิดเผย โดยแสดงไว้ควบคู่กับการแสดงราคาจำหน่ายสินค้าหรือค่าบริการที่ให้บริการด้วย

ทั้งนี้ กรณีการแสดงราคาจำหน่ายปลีกสินค้าหรือค่าบริการที่ให้บริการตามข้อ ๑ - ๔ ต้องแสดงให้เห็นตรงกับราคาที่จำหน่ายหรือค่าบริการที่ให้บริการ แต่มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายหรือให้บริการแก่ผู้ซื้อต่ำกว่าราคาจำหน่าย หรือค่าบริการที่แสดงไว้ โดยวิธีการแจ้งราคาสินค้าและบริการที่ถูกต้อง คือ

- (๑) เขียน พิมพ์ หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่นใดในระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือระบบออนไลน์ของผู้ประกอบธุรกิจ
- (๒) ในลักษณะชัดเจน ครบถ้วน เปิดเผย และสามารถอ่านได้โดยง่าย
- (๓) ให้แสดงราคาต่อหน่วย
- (๔) ราคาหรือค่าบริการนั้น จะมีตัวเลขภาษาใดก็ได้ แต่ต้องมีตัวเลขอารบิกอยู่ด้วย
- (๕) ข้อความหรือรายการที่แสดงควบคู่กับราคาจำหน่ายหรือค่าบริการต้องเป็นภาษาไทย แต่จะมีภาษาอื่นด้วยก็ได้

๓.๒ การกำกับดูแลราคาสินค้าหรือบริการของต่างประเทศ^๓

(๑) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กำหนดให้สินค้าอุปโภคบริโภคทั้งหมดที่เสนอขายให้กับประชาชนทั่วไปในร้านค้าปลีกนั้น ต้องมีป้ายแสดงราคาหรือเครื่องหมายระบุราคา โดยมีขนาด ข้อความอย่างเหมาะสม สินค้าอุปโภคบริโภคดังกล่าวจะต้องไม่ขายในราคาที่สูงกว่าราคาที่กำหนดไว้ในป้ายราคา ป้ายราคาเป็นป้ายกำกับที่แนบกับสินค้าที่ระบุราคาที่เสนอขายเพื่อให้ผู้ซื้อที่มีข้อมูลที่เพียงพอและมีข้อมูลเพื่อที่สามารถเปรียบเทียบคุณภาพและราคาของสินค้า สำหรับวิธีการแสดงป้ายราคานี้ให้เขียนให้ชัดเจน โดยระบุราคาสินค้าต่อหน่วย เช่น ราคาต่อชิ้น ชุด คู่ โหล กิโลกรัม มิเตอร์ ลิตร เป็นต้น

กรณีการรักษาเสถียรภาพของราคา สามารถสรุปได้ว่าการกำกับดูแลด้านราคาสินค้านั้น รัฐจะกำหนดราคาสินค้าในราคาที่เหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนหรือกำไรจากการลงทุนที่ถูกต้องตามกฎหมายโดยการกำหนดราคาของสินค้าดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเอาเปรียบผู้บริโภคในลักษณะเป็นการกระทำให้ราคาสูงหรือต่ำเกินสมควรหรือทำให้เกิดความปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการ

^๓เสาวนีย์ พลอยดำ , “ปัญหากฎหมายว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ: ศึกษากรณีการกำกับดูแลราคาสินค้าหรือบริการโดยรัฐ” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

(๒) สาธารณรัฐประชาชนจีน

การกำหนดราคาสินค้าหรือบริการของผู้ประกอบการนั้น ผู้ประกอบการจะต้องระบุราคาสินค้า ชื่อสินค้า เครื่องหมายการค้า แห่่งกำเนิดสินค้า ชนิด ประเภท มาตรฐาน ขนาด และราคาต่อหน่วยของสินค้าตามข้อกำหนดของหน่วยงานราชการที่ได้กำหนดไว้ โดยที่ผู้ประกอบการจะเรียกเก็บราคาสินค้าหรือบริการนอกเหนือจากราคาที่กำหนดไว้บนตัวสินค้าไม่ได้ การกำหนดราคาหรือบริการของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น สินค้าบางชนิดถูกกำหนดราคาสินค้าและบริการตามราคาชี้แนะหรือราคาแนะนำของรัฐบาลหรือราคาที่กำหนดโดยรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลจะประกาศราคาสินค้าที่รัฐบาลชี้แนะหรือราคาแนะนำเป็นราคาขั้นต่ำและราคาสูงสุด โดยให้ผู้ประกอบการมีอิสระในการกำหนดราคาภายในขอบเขตของราคาขั้นต่ำ และราคาขั้นสูงเท่านั้น และสำหรับอีกกรณีหนึ่งคือ ราคาที่รัฐบาลกำหนดเป็นราคาคงที่ให้ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้า ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประกาศของรัฐบาลเป็นสำคัญด้วย

(๓) สาธารณรัฐสิงคโปร์

มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมราคาสินค้าและบริการไว้หลายประการ เช่น การแต่งตั้งผู้ควบคุมราคา หน้าที่ของผู้ควบคุมราคา ตลอดจนการแสดงราคาสินค้าหรือบริการหรือเครื่องหมายราคา

สำหรับการกำกับดูแลการแสดงราคาสินค้าหรือบริการนั้น บุคคลใดก็ตามที่ขายสินค้าที่ควบคุมด้วยราคาต้องกำหนดให้มีเครื่องหมายหรือฉลากให้ติดกับสินค้าที่ควบคุมด้วยราคาหรือภาชนะบรรจุของสินค้าที่ควบคุมด้วยราคาดังกล่าว หรือสิ่งที่จะระบุถึงคุณภาพ ราคา หรือแหล่งกำเนิดของสินค้าที่ควบคุมด้วยราคา

(๔) สหพันธรัฐมาเลเซีย

กฎหมายควบคุมราคาสินค้าและบริการได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบการที่มีการเสนอขายสินค้าหรือบริการที่มีการควบคุมต้องแสดงรายการราคาสินค้าและบริการให้อยู่ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนก็จะมีผลตามกฎหมาย ทั้งนี้กฎหมายฉบับนี้ยังได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์กำหนดว่าสินค้าหรือบริการใดควรมีเครื่องหมายหรือข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือ บริการโดยการประกาศสิ่งให้ผู้ประกอบการต้องพึงกระทำในการเสนอขายสินค้าและบริการให้ผู้บริโภคทราบโดยทั่วกัน

สำหรับการกำกับดูแลราคาสินค้าของสหพันธรัฐมาเลเซียนั้นได้กำหนดให้มีสภาที่ปรึกษาด้านราคาที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาสินค้าและบริการรวม สำหรับการควบคุมราคาสินค้าและบริการนั้นจะต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของสหพันธรัฐมาเลเซีย โดยการกำหนดราคาสินค้าและบริการเป็นราคาสูงสุดและราคาต่ำสุด หรืออาจเป็นการกำหนดราคาคงที่ก็ได้ โดยที่ราคาควบคุมของสินค้าจะครอบคลุมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ผู้ประกอบการจ่ายและผลกำไรตามสมควรที่ผู้ประกอบการจะได้รับ เมื่อมีการประกาศชนิดและราคาสินค้าและบริการออกมาแล้วจะต้องประกาศให้ผู้ประกอบการรับรู้ได้โดยง่ายเพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง กฎหมายว่าด้วยการควบคุมราคาสินค้าของสหพันธรัฐมาเลเซียได้กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดกลไกในการตรวจสอบผลกำไรจากการประกอบธุรกิจที่สูงเกินสมควรโดยพิจารณาจาก

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ โดยพิจารณาปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบกัน เช่นเดียวกับการพิจารณาการกำหนดราคาสินค้าและบริการ เช่น จำนวนภาษีที่ผู้ประกอบการต้องจ่ายให้กับรัฐ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ปริมาณความต้องการสินค้าของตลาด รวมถึงเงื่อนไขอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับการกำหนดราคาสินค้าและบริการ เป็นต้น

บทสรุป

ดังได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีสาระสำคัญเป็นการเพิ่มความคุ้มครองให้แก่ผู้บริโภคมากขึ้น โดยมีผลเป็นการป้องกันการผูกขาด กำหนดราคาสินค้าหรือบริการที่ต่ำเกินควรหรือสูงเกินควร การกักตุนสินค้า แก้ไขปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ ผู้บริโภคจากการที่ผู้จำหน่ายไม่ปิดป้ายแสดงราคาสินค้าหรือบริการซึ่งผู้ค้าออนไลน์ทั้งหลาย รวมทั้งประชาชนทั่วไปควรทราบเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องและรักษาสิทธิของตน

อย่างไรก็ดี บทบัญญัติมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้ มีลักษณะเป็นการควบคุมราคาสินค้าและบริการ ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวาง จนอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการได้ ซึ่งตามบทบัญญัติวรรคสองของมาตรา ๒๙ ก็ได้กำหนดไว้โดยชัดเจนแล้วว่า คณะกรรมการฯ สามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ถือว่าเป็นการทำให้ราคาต่ำเกินควร หรือสูงเกินสมควร หรือทำให้ปั่นป่วนซึ่งราคาสินค้าหรือบริการได้

ดังนั้น ภาครัฐจึงควรกำหนดกฎเกณฑ์ดังกล่าวให้มีความชัดเจน เพื่อสร้างกรอบในการใช้ดุลพินิจ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการตีความของเจ้าหน้าที่ และเกิดปัญหาการใช้ดุลพินิจที่ไม่แน่นอน ในเรื่องของหลักเกณฑ์ราคา วิธีการกระทำ และผลที่เกิดจากการกระทำ อันส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนและไม่อาจบรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ได้ ซึ่งจะเป็นไปตามมาตรา ๗๗ วรรคสาม^๕ ของรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ (ค) ด้านกฎหมาย (๑)^๕ ยังได้บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านกฎหมาย โดยมีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากลด้วย **จ**

^๕รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ วรรคสาม บัญญัติว่า

“รัฐพึงใช้ระบอบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่สำคัญ พึงกำหนดหลักเกณฑ์ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

^๕รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ (ค) ด้านกฎหมาย บัญญัติว่า

“(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับ อยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบอบอนุญาตและระบบการดำเนินการ โดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ”